

Z pewnością samodzielnie najłatwiej pomalować świeże, prawidłowo wykonane i odpowiednio przygotowane tynki (fot. Mapei)

Malowanie będzie czasochłonne, lecz jeśli podłoże jest w dobrym stanie, nie powinno przysporzyć nam problemów (fot. Henkel)

Rynek oferuje obecnie wielki wybór farb i lakierów na każde podłoże i do wszelkich warunków eksploatacyjnych. Tylko jak dobrać te właściwsze...

1 Czy malować samodzielnie?

To uzasadnione pytanie, gdyż malowanie lub odmalowywanie większości powierzchni i elementów w budynku jednorodzinny jest tą czynnością, na której można zaoszczędzić pewne koszty. Należy jednak zdawać sobie sprawę, że nie będą to oszczędności bardzo znaczące; rynkowy koszt malowania (najczęściej dwukrotnego) waha się **od 2 do 5 zł za 1 m²** powierzchni. W cenie tej mieści się również przygotowanie podłoża i zabezpieczenie innych elementów wykończenia (stolarki, podłóg). Przyjmując dla domu o powierzchni użytkowej ok. 150 m² nie więcej niż 600 m² powierzchni ścian wewnętrznych wymagających pokrycia, otrzymujemy kwotę 3000 zł za całość prac malarskich we wnętrzach. W porównaniu z całkowitym kosztem budowy nie jest to zatem obciążenie znaczące. Jeśli jednak jesteśmy zdecydowani oszczędzać na czym się da, sprawdźmy dokładnie **stan podłoża** pod powłoki malarskie – od niego i **od gatunku farby** w największym stopniu zależeć będzie efekt naszych prac. Jeśli podłoże jest „problematyczne” – tynk jest nierówny, odspaja się, znaczą go liczne zabrudzenia i zacieki, bądź uprzednio kładziona powłoka malarska jest słabo z tynkiem związana – czekają nas żmudne roboty przygotowawcze, a być może (o ile nie wykonamy ich bezbłędnie) i przykre niespodzianki.

Pamiętajmy też o tym, że odmienne zasady obowiązują przy malowaniu tynków zewnętrznych i ścian wewnątrz budynku, a jeszcze inne przy pokrywaniu powierzchni drewnianych czy metalowych. Istnieje też rodzaj prac, które ze względu na stopień skomplikowania bądź szkodliwość dla zdrowia najlepiej powierzyć specjalistom. Należy do nich z pewnością malowanie techniką natrysku przy użyciu farb i lakierów rozpuszczalnikowych. Precyzyjną informację znajdziemy na kolejnych stronach tego raportu, w artykułach poświęconych poszczególnym „problemom malarskim”.

2 Co znajdziemy na półkach sklepowych?

Rynkowa oferta powłok malarskich jest obecnie olbrzymia. Ze względu na skład i przeznaczenie (funkcję) można je podzielić na dwa sposoby. Pierwszy dzieli farby na **rozpuszczalnikowe** i **wodorocieńczalne** (podział ten dotyczy również lakierów), drugi ustala podział zgodnie z zastosowaniem – na farby **podkładowe, nawierzchniowe** i **emalie**. Farby podkładowe będą niezbędne wszędzie tam, gdzie trzeba poprawić właściwości podłoża (zapewnić mu szczególną ochronę przed czynnikami zewnętrznymi, wyrównać jego powierzchnię i chłonność, a także stworzyć lepsze warunki przyczepności). Farby nawierzchniowe pełnią rolę powłoki zewnętrznej – w zależności od ich rodzaju i potrzeb pokrywamy nimi zagruntowane lub surowe podłoże. Osobną grupę stanowią emalie – preparaty pokryciowe o szczególnych właściwościach dekoracyjnych, zawierające dużą ilość spoiwa i wysokiej jakości pigmenty.

O właściwościach farby decyduje przede wszystkim użyte do jej produkcji **spoiwo**. Najczęściej wykorzystywane dziś farby elewacyjne produkowane są na bazie **żywic akrylowych, silikonu**, jasnych odmian **cementu z dodatkiem polimerów** (farby mineralne) oraz **potasowego szkła wodnego** (farby silikatowe). Najpopularniejsze powłoki do malowania wewnątrz to farby **akrylowe, lateksowe, alkidowe, polioctanowe** i najrzadziej obecnie wykorzystywane **mineralne**. Ponieważ jednak producenci często poddają spoiwa licznym modyfikacjom, mającym na celu poprawę właściwości farb, wybór odpowiedniego wyrobu może okazać się niełatwy. Nieocenioną pomocą będą wskazówki doświadczonego malarza lub przedstawiciela wytwórcy.

Istnieje jednak kilka podstawowych kryteriów wyboru, które należy brać pod uwagę przy zakupie. Jednym z nich jest **rodzaj i stan podłoża**, które zamierzamy pomalować, kolejnym – **warunki przyszłej eksploatacji** oraz nasze **osobiste upodobania**. Na etykietach powinniśmy zatem szukać informacji na temat **zdolności krycia** farby, jej **paroprzepuszczalności, hydrofobowości** (zdolności odpy-

chania cząsteczek wody), **odporności biologicznej**, **zmywalności** oraz **trwałości koloru**.

3 Na co zwracać uwagę przy zakupie farby, lakieru, impregnatu?

Przede wszystkim – na **datę produkcji** i **termin przydatności**. Niezależnie od tego, czy kupujemy farbę wprost z półki sklepowej, czy dostarcza nam ją producent bądź hurtownik, sprawdzmy też szczelność opakowania. Preparat w uszkodzonej puszcze lub kubelku może, mimo aktualnej daty ważności, nie nadawać się do użytku. Zajrzyjmy do wnętrza opakowania; zawartość powinna być **jednolita, bez zanieczyszczeń, grudek** i „kożucha”. Wyrób nie spełniający tych wymogów należy zwrócić. Reklamować możemy też wykonaną już powłokę, jeśli jej odcień różni się od wybranego z wzornika, a także jeżeli wyblaknie po kilku miesiącach. Również wtedy, gdy mimo prawidłowego przygotowania podłoża farba zacznie się od niego odspajać lub łuszczyć.

Zwracajmy uwagę także na **producenta** i **cenę** – nie ufajmy wyrobom wyjątkowo tanim, kupujmy produkty uznanych, sprawdzonych firm.

4 Czy lakier szkodzi?

Ta obawa pochodzi z czasów, gdy na rynku dostępne były jedynie lakiery rozpuszczalnikowe, emitujące przez długi okres po położeniu szkodliwe substancje i wydzielające przykry zapach. Dziś jednak znajdziemy olbrzymi wybór **lakierów wodorozcieńczalnych**, wydzielających w trakcie wysychania głównie parę wodną. Nie zawierają one szkodliwych dla zdrowia rozpuszczalników, w związku z czym konieczny po ich użyciu **okres karencji** (czas, w którym po zakończeniu prac malarskich nie można korzystać z pomieszczenia) wynika głównie z potrzeby ochrony świeżej powłoki przed obciążeniami eksploatacyjnymi.

5 Drewno na wiele lat?

Drewno, obiegowo uważane za materiał o mniejszej trwałości niż metal, beton, ceramika, terakota itp., dzięki nowoczesnym środkom ochrony stanowi dziś dla nich doskonałą alternatywę. Odpowiednio **przygotowane** i **zaimpregnowane ciśnieniowo**, wykazuje dużą trwałość i świetne własności konstrukcyjne. Zabezpieczone powierzchniowo zaawansowanymi lakierami, jest wymarzonym materiałem na posadzki – wytrzymałym, ciepłym, estetycznym i nietrudnym do utrzymania w czystości. Pokryte substancją powłokową – lakierobejcą, lazurą czy barwnym lakierem – posłuży nam przez wiele lat, choćby jako tworzywo elementów architektury ogrodowej. Nie bójmy się zatem drewna – przygotowując je odpowiednio i używając preparatów sprawdzonej jakości, na wiele lat ochronimy je przed skutkami eksploatacji i niekorzystnym działaniem czynników zewnętrznych.

6 Czy warto samemu mieszać kolor?

Zdecydowanie nie. Są wprawdzie w sprzedaży gotowe pigmenty do farb, jednak można je polecić jedynie do wymalowań „detalicznych”. W ten sposób możemy poeksperymentować przemalowując szafkę w dzieciennym pokoju lub mebel do ogrodowej altanki. Nie bawmy się w kreatorów przygotowując farbę do pokrycia elewacji lub wnętrza budynku. Niech nasza inwencja ograniczy się do przemyślanego, precyzyjnego wyboru odcienia. Będziemy potrzebowali **bardzo dużej ilości farby**, istotna jest zatem jej **jednolitość kolorystyczna**, a tę zapewni tylko wymieszanie pigmentu z bazą przez producenta, pod kontrolą komputera (tzw. **tinting**).

fot. Polifarb-Lódź

fot. Dyrup

Wybierajmy wyroby producentów o ugruntowanej pozycji na rynku

Dzięki nowoczesnym lakierom parkiet, nie tracąc urody, sprawdza się nawet w miejscach szczególnie intensywnie eksploatowanych (fot. Lamparkiet)

Jednolity odcień elewacji zapewni jedynie przygotowanie farby w mieszalniku producenta (fot. Unibud)